

Forfatter: [Martin Brun ?] HLS

Titel: Dronningen for Fuglene, eller Nattergalens Afskeds-Sang fra Rosenborg Have.

Citation: [Martin Brun ?] HLS: "Dronningen for Fuglene, eller Nattergalens Afskeds-Sang fra Rosenborg Have.", i [Martin Brun ?] HLS: *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14*, L.N. Svare, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_032.pdf (tilgået 06. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

[↶](#)

Dronningen for Fuglene eller Nattergalens Afskeds-Sang

fra

Rosenborg Have.

Spadseregang er et Slags offentlig Komedie,
hvor

enhver er Spiller og Tilskuer paa engang.
Hvilket Kiøn er det vel, som spiller den
forddeeltigste Rulle?

[✂](#) M. de la Beaumelle.

[✂](#) Kiøbenhavn, 1771. Trykt hos L. N. Svare.

2

3

[✂](#) Første Sang til Fuglene.

[✂](#) Mine qvidrende Concert-Brødre og Sø- stre! Mit Reise Tøi er færdigt, mine Vinger halv udbredte, men hører paa min klynkende Solo, mit sukkende og trillende Far-

4

[✂](#) 4 vel, førend jeg betroer mig til den sagte-susen- de Luftes Slynge. Mine bevingede Venner og Veninder! det lille bævende Instrument, som vor fromme Skabere gav mig, at bruge i Psalmerne om hans dybe Viisdom, hans utømmelige Almagt, hans mageløse Kierlighed, ved de synlige og usynlige Verdnens Fødsel, har saa mange Sommere slaaet Slag i Slag for de omvankende Ørkesløse, men et Øye agt- paagiven ved Passionernes, disse Sireners fortryllende Sang, kan ikke mærke det Ædle, det høye Øpfindende i min simple og naturlige Trille. En idelig Strøm af forkunstlet Harmonie suser forbie de Dødeliges Øre; Forfængeligheden, denne sorne Fiende af det Ædle- Naturlige, af det Søde-Enfoldige, af det Lette-Tilfældige, der altid er det Heldige, det Rørende for en fiin Kiender af Naturens uagtsomme Pensel-Drag, fængsler de tænkende Væsners Sandser med en Lænke af Vanskeligheder; denne raslende Lænke slæber de efter sig paa alle Livets Veye, ja endog igiennem

5

[✂](#) 5

[✂](#) de uskyldige og tilladelige Forlystelsers eenlige Løvsale og Buegange. De sagte og søde Ve- sten-Vinde der opvekker de hengende Blade til at begynde de kielneste Vendinger, de artig- ste Danse, tabes for de sværmende Spadsere- giængere, der ere omringede af Forvirrelsens buldrende Selskab — Jeg giver Tonen an, jeg begynder at prælude til min Solo. Det støyende Selstab gjør et Halt; man seer sig begierlig om efter Sæder, — her vil man slaae sin Leyer — nu gjør man en Paus! — men Letsindige! den Lyd, der saa uformodent- lig traf dit Øre, var Nattergalens Suk over din Daarlighed. Ædle Stilhed, hvor slet klæder du hos disse Tvungne! Længsler iler frem, Uroer rumler om med vore tause Tilhø- reres Nysgierrighed. Min Taushed lægger nogle Minutter den vilde Letsindighed paa Pine-Bænken; endelig bryder de lurende Lysters Røvere frem af Hiertets Kroge, snapper de- res Rov, og iler bort med det midt ind i Flyg- tighedens brumlende Irgange, og Natterga-

6

✕ 6

✕ Ien taber sine uværdige Tilhørere af Sigte, gjør nogle Anmerkninger og Løb paa sit Instrument, og falder ind med sin Afskeds-Sang:

✕ Fremfarne Sommere, I som allerede ere druknede i den endeløse Evighedens Hav! Lyksalige Forlorne! Eders Trældoms Dage ere allerede forbi Forfængelighedens Land, og I fortæres og sønderrives ikke længer af Syndens vilde Slaver. Ak! at jeg i den stille Ør-ken, ved Siden af Turtel Duen, kunde blænde mine sukkende Taare med dens sørgelig Kur- ren, og i en stille Nat, langt fra de Dødeliges Uroer, synge en bævende Liig-Psalme over den forlorne Lyksalighed. Jeg seer de omvankende Jordens Slægter at trave om i Livets Vildnisser; Letsindighed tindrer af deres Øye, Forfængelighedens glimrende Følgeskab indringer dem, mens Armod staaer i Hevnens Krog, at lure paa disse Rasende.

✕ Det var disses mærkværdige Forældre, der i hiin af Almagten plantede Have fik en fornuftig og udødelig Aand, en fri Villie til

7

✕ 7 at vælge sig Plads blant et evig ulyksaligt og forvildret Selskab, eller Boelig blant sagtmodige, salige og velgiørende Aander. Ak! Adam! det var dig, der var ædlere, end Nattergalen eller noget andet Creatur paa Jorden! Ak! Eva! du deelte de vigtigste Fortrin for alt det Skabte med din ømme og kierlige Ægte- fælle.

✕ Men hvor er Eders Paradiis? Forloren — Eders Lyksalighed? Forsvunden — Eders Viisdom? Fortæret i Hevnens almægtige Flamme. Eders hinkende Sønner og Døttre slæbes omkring blant Elendighedens hvasse Torne, forrevne, forvovne, for- vendte. Viisdommens Fakler ere slukkede, Letsindigheds Blæst foer over dem, og nu leves og lides i et tyk Mørke, hvor Uroers buldrende Torden mødes med Forfængeligheds skim- rende Lynet.

✕ Livets Bane vrimler med stolte Aander med spraglede Orme, med tumlende Kiemper, der daglig prøver Styrke med Helvede. Hør

8

✕ 8 hvor de klynkende Timer strides med Tidens Tyranner. Den hule og fæle Gienlyd af den fremfarne Tids Minutter, der anklager de Dødelige for Gud Dag og Nat, høres langt ind i den tilkommende Tids langt bortliggende Lande. Naar Hovmod gaaer ud, træder Vellyst frem paa Livets Scene, og imens de letsindige Selskaber forestiller de skidne Lysters Magt og Seyer over Dyden i en stedsevarende uordentlig Komædie, taber de fornuftige Tænkere sig i Sorgens sorte Tragedier; — og jeg skulle i en kaad Trille qvidre om Livets Behagelighe- der? Jeg skulde fløite i fortryllende Løb om Uskyldighedens seyerige Indtog i det menneske- lige Hierte? Nej, min Junii Maaned skal ikke længere blive spildt paa de utaknemmelige Dødelige, der kastes og hæves, tumles og svinges, imellem i Dag og i Morgen, og dræber den ene Maaned med en ufornuftig Latter, for at faae fat paa den anden med en latterlig Ufornuft. Nei, drukne Vellystige! da I neppe vil faae Eders altid repeteerte Ruus udsovet,

9

✕ 9 førend i de stille Grave, er min naturlige Mu- sik ikkun spildt og forloren for Eders Ører, der laaner deres Agtpaagivenhed heller til Klangens af et skrøbeligt Viinglas, end til Nattergalens opmuntrende Stemme. Farvel! Smagfug- le! Landmandens møjsommelige Liv venter paa mine trøstende Toner.

✕ Anden Sang

✕ til

✕ Fruentimmerne.

✕ Glimrende og omvankende Telter! kunstig- udpyntede Dukker! halvtrætte talende Fruentimmer! — De ile ikke saa hurtig forbi denne tykke Busk! Naturen gav mig den til mit Chateder; det er fra denne min flettede Trone jeg synger mit kielne Farvel fra disse Rosenborgiske Egne.

✕ Hvorfor har De misundt mig den Lyst, at ære min Skaber! ved at opbygge dem med mine rørende Slag og Triller.

10

✕ 10

☒ Det er Dem ikke ubekendt, Smukke! hvor gjerne jeg opholdt mig i disse lykkelige Buskaser; men Roe er mit Element; der lærte Erfarenhed Dem.

☒ Men De har jo tilladt Deres Lidenskaber, at tumle Dem omkring i et Hav af Uroer.

☒ Hvor ofte har jeg ikke seet Deres Uskyl-dighed at kastes hid og did paa denne Farers Strand; naar den har vipped op og ned paa Den sidste Rednings Planke, har jeg ved min traurige og afbrudte Qvidren vildet borge endeel af deres Agtsomhed; men den var langt inde i Uroernes vidtløftige Kredse; men For- fængelighederne rasede om med den; men Vild- hed i Sæder og Daarlighed i Dragter havde fængslet den.

☒ I de Dage, da der søde Roseborgiske Eden pralet med Uskyldighed, og den tænkende Tiilskuer ofret Skaberen Forundring og Glæde i Steden for at yde Skabningen Tiilbedelse og stiaalne Lovtaler, rørte mine Triller det agt- somme og paa Udkik vankende Øre.

11

☒ 11 I samme Dage torde den uskyldige Pige gaae ind og gaae ud af Denne forlystende Have med en urørt Kydskhed, med en ufornermet Dyd, med et Hierte forskandset og befæstet med de ædleste og reneste Fornemmelser; men nu! - - Nu! - - Smukke! Hvad hjælper den udvortes Skal? Lad den endog faae Navn af allersmukkeste! Naar en dydig Skabnings Aand staaer i Tvivl om Kiernen, der er inden for, er enten raaden eller sminket?

☒ O! smukke Jomfrue! fordi Du er en Evæ Datter, vil Du derfor kappes med Din faldne Moder om at gjøre et dybere Fald?

☒ Er det Dig ikke nok, at hin Eden blev tilspærret for en Eva, da Nysgerrighed holdt Frivillien fast, imens Begierlighed besudlet Aanden?

☒ Skal endnu Fornuften blive skamfuld og tillukke en Have, den tilladelige Forlystelsers Eden, fordi Du vil omskabe den til Svermens Bolig og en Samle-Plads for vilde Begierligheder og et Levnet, hvis Historie vilde skurre

12

☒ 12 for meget i de Dydiges Ører, hvis jeg her vil- de blande det i mine Uskyldighedsfulde Sange. Hvor ofte rev du mig ud, du Lastvær- dige! af min tonefulde Andagt, og overdøvede mine Triller ved dine forgiftige Udtryk, og dine Toner, borgede af Sirener!

☒ Jeg saae dig nok giennem mine grønne Gardiner. Du tænkte, at ingen var Vidne til dine urene Handlinger uden du og din Med- lastige; men nok en Trille til din, Skræk, gid til din Forbedring.

☒ Har du Mod til at høre mig, og mis- under du dig ikke selv et Ord til din Forbedring, saa hør til og blues.

☒ Neppe begyndte Begierligheden at røre sig i dit Hierte og lod sig mærke med, hvor megen Magt den havde over dine villige Sandser, før Erindringen om en stor Have, (før en Forgaard til et vigtig Slot, men nu! jeg tier) lærte dig, at en maaskee alt for oprigtig Moder ikke burde være Medviderske i Forsætter, saadanne, som dine; men at forlade hendes

13

☒ 13 Aasyn og det moderlige Huus, var Veyen til at naae dine Hensigter.

☒ Din Medlastige var ikke sparsom paa kontrebante Lovtaler, men modtog og ledsagede dit utilladelige Forsæt med et muntert og syndig Bravo, formenende, at din Villighed for- tiente, at danse efter denne Vellysters Pibe.

☒ Du skyndte dig bort, at iføre dig den Klædning, hvorudi din Uskyldighed skulde gjøre sit første Fald.

☒ Du kom frem som en Telt, hvorunder du vilde dele Med din Medskyldige det Bytte, som du og han røvede fra Ærbarheden og de gode Sæder.

☒ Nu slog Klokken, og at bie længer hiem- me, vilde maaskee skille Helvede ved en dobbelt Glæde, og eder begge ved en Lyst, hvis Ad- Mindelser ansporede Eder til, ikke at spille Ti- din med at høre paa Eftertankens Overtalelser til at afstaae et overilet Forsæt og paa De an- gestfulde Forvarseler for Usskyldighedens Død og Dydens Tab.

14

☒ 14

Man sagde Farvel for en vis Tid til Det moderlige huus, dette for en udskeyende Dat ter civile Aresthuus; og i ilende Trav kom man til Indgangen paa Forførelsens Bolig.

Navnet er ikke mit, men Erfarenhedens. Neppe fik man Øye paa det matte Skin af de første Lamper, førend man gjorde sin Plan, først at gjøre en Vending frem og tilbage i Lampe-Kredsen, førend noget videre kunde foretages.

Man trængte tit nogle Øines Flittighed, i at betragte Fasonen af Klæderne.

Dette Tryglerie finder Sted hos de Store og Bemidlede, og deres Lykke eller Ulykke, Roe eller Uroe hænger af Tilskuernes Øines mere eller mindre Virksomhed.

Disse bliver ikke afviist saaledes som de almindelige Tryglere.

Baus! der kom en Rakæt! fi hvor det lugter! - -

fi! . -

fi! - *

15

15

fi endnu! - - -

O fi! - O fi! - -

Fi! hvor det lugter! - - -

Nu videre:

Forføriske Hækker! nu skal I holde for; dette er noget andet, end at bære mig og mit hele Orgelverk. Hvor sød og sagte bævede I ikke under mine harmonerende Triller! men nu! - - men i Mørke! - - Da Vellysten skiød Breche og Hul i Eder, tabte I Eders Fason og Skikkelse.

Yndige Græs! du som voxte før Na- turen til Ære, skal nu vanæres.

Hvem satte dig til at være en Seng for de Urene? Og hvor fik de den Frihed, at misbruge dig saa nedrig.

Saa sank et syndig Par i Græsset ned; Her fløi jeg bort, og intet mere veed.

16

16

Nattergalens

sidste Afskeeds-Sang

Mel.

Enhver i disse Tider taler & c. 1. Vers.

Farvel mit Rosenborg, mit Eden!

Forvandlet til en Malurt-Skov. Jeg iler bort til Eenligheden.

At synge der min Sang og Lov. @Mig var det ei bestemt i dig at blive, Farvel, hør paa mit Tir-li-li

17

17 2. Vers.

Lad kuns Vellysters skidne Slave Slaae Smæk i Smæk, og føite kiæk! Jeg er ei nær ved Ondskabs Grave:

Jeg intet seer, men flyver væk. Jeg ei kan boe i lastefulde Egne.

Farvel! hør paa mit Tir-li-li :|:

Jeg flyver til Naturens Egne,

☒ Hvor Dyd og Troskab gjør et Par, Hvor Kydskhed findes allevegne, @Hvor Laster aldrig Dyder var; Men hvor at Pligter lær enhver at elske. Farvel! hør paa mit Tir-li-li :|:

☒ I hine søde Roers Bolig

☒ Slaaer jeg min Trille uforsagt;

☒ Der synger jeg for Laster rolig,

☒ Og faaer min Solo ret udbragt, @Blant Mine smaa og spæde Sangerinder.

☒ Farvel! hør paa mit Tir-li-li. :|:

18

☒ 18 5 Vers.

☒ Landmanden bedre veed at skiønne Paa mit enfoldig Spøg og Spil;

☒ Naar jeg hans Møyer vil belønne

☒ Med Qvidren, Fløiten, er han stil, Han sladdrer, tumler ei, men agtsom hører. Farvel! hør paa min Tir-li-li. :|:

☒ 6 Vers.

☒ Lad kuns den frække, vilde Daare

☒ I Buske rase, tumle, slaae!

☒ Hans Straf ham følger i hver Aare;

☒ Hans Bødel med ham altid gaaer. Samvittigheden lurder paa ham sagte.

☒ Farvel! hør paa mit Ti-li-li. :|: 7 Vers.

☒ Men naar at Vellyst haver raset

☒ Vor Tid, vor Liv, vor Ære bort; Og med Religionen spaset,

☒ Og giort det beste Væsen sort,

☒ Saa nærmer Synderens fortiente Straffe. Farvel! hør paa mit Tir-li-li. :|:

19

☒ 19 Farvel mit Rosenborg! mit Eden! Forvandlet til en Malurt-Skov. Jeg iler bort til Eenligheden At synge der min Sang og Lov. Mig var det ei bestemt i dig at blive. Farvel! hør paa mit Tir-li-li. :|:

20